

Izhaja vsak petek ob 17.
Stane mesečno po pošti 5 Din,
v Celju po raznašalcih dostavlje-
na 5.50 Din, za inozemstvo 10 Din
Račun pri poštnem čekovnem
zavodu 10.666.

Nova Doba

Redakcija in uprava: Celje,
Strossmayerjeva ulica št. 1
pritličje, desno.
Telefon interurban šte. 65.
Rokopisi se ne vračajo.
Oglaš po tarifu.

Štev. 46.

Celje, petek 13. novembra 1936.

Leto XVIII.

Nujna potreba gradnje novega poslopja OUZD v Celju

Celje, 13. novembra

V zadnji številki našega lista smo obširneje poročali o anketi, ki se je vršila v Celju v zadevi gradnje novega poslopja OUZD v Celju. Ta zadeva se odlaša od leta do leta, dasi so razmere postale tako nevdružne, da glasno kriče po definitivni ureditvi. Treba je vedeti, da obsega teritorij ekspozičure OUZD v Celju sodne okraje Celje, Vransko, Gornji grad, Soštanj, Konjice, Šmarje pri Jelšah, Rogatec, Kozje, Brežice, Sevnica, Krško, Radeče in Laško brez Trbovelj in Hrastnika. Vseh zdravniških okolišev na označenem področju je danes že 34. Povprečni stalež zavarovanih članov OUZD je znašal v drugi polovici lanskega leta 14.000, stalež bolnikov pa 320 in še posebej 26 porodnic. Ob koncu leta se je znižal povprečni stalež zavarovanih članov na 13.000, stalež bolnikov pa je kljub temu znašal 322. V tekočem letu 1936. je število zavarovanih članov naraslo pri nas na 15.000. Celjski ambulatorij OUZD ima povprečno 3.700 zavarovanih članov ter 85 bolnikov in 4 porodnice. Mesečni prirast bolnikov znaša okrog 120. Poleg glavnega ambulatorija OUZD v Celju imamo še ambulatorij OUZD v tovarni Westen v Gaberju, ki oskrbuje 1.000 zavarovanih članov, 26 bolnikov in 8 porodnic. Mesečni prirast bolnikov znaša v tem ambulatoriju 70. Omeniti še moramo, da se v obeh ambulatorijih zdravijo poleg rednih članov tudi svojci zavarovancev. V ambulatoriju v Celju imamo dnevno povprečno 70 ordinacij, v ambulatoriju v tovarni Westen pa 22. Prostor ambulatorija OUZD v Celju, ki ima čakalnico in dve ordinacijski sobici, so že davno postali pretesni in premajhni in absolutno ne odgovarjajo potrebam članstva, ki išče zdravniške pomoči, in najprimitivnejšim zahtevam zdravstvene službe. Ako hoče uradov zdravnik sploh zmagati dnevno delo, mora vsled nemogočih prostorov jemati naenkrat v ordinacijo po dva in celo po tri paciente, da se izmeri temperatura, vršijo preiskave in nujno potrebna prevezovanja. Vse to delo v takih vtisnjenih prostorih, ki dosti-

krat ne dopuščajo, da bi težko oboleli člani sedeli in čakali na ordinacijo, opravljata v celjskem ambulatoriju samo dva zdravnika. Da nima ta naš centralni ambulatorij sredi tako močne industrije niti svojega rentgena, saj ni zanj prostora, je značilno za nevdružno stanje te velike in prepotrebne socialne institucije v Celju. Preglede izvršuje specialist za tuberkulozo v protituberkuloznem dispanzerju v Celju, kjer je rentgen na razpolago. Poleg rednih bolnikov prihajajo v celjski ambulatorij tudi redno bolniki, ki jih napotijo zunanji zdravniki z vsega področja ekspozičure k zdravniškemu nadpregledu. Koliko nepotrebne nevolje in upravičene kritike na naslov delavskega zavarovanja in na naslov zdravnikov povzroča tako stanje, si lahko mislimo, saj čujemo in dobivamo stalno pritožbe, katerih glavni izvor je v navedenih nedostatih prostorih. Celje je veliko naravno središče širokega gospodarskega in industrijskega okrožja, je po svojem številu zavarovanega članstva tako močno, da čut in dolžnost enakopravnega obravnavanja zahteva nujno gradnjo odgovarjajočega poslopja OUZD, v katerem bi se nastanila oba sedaj neprikladno ločena ambulatorija. Z moderno ureditvijo in namestitvijo zdravnikov specialistov bi odpadle vožnje v Ljubljano in Maribor k potrebnim pregledom in prenehala bi upravičena kritika na naslov OUZD, ki bi bila le v interesu zavoda, ker bi rodila prepotrebno zaupanje v to institucijo in bi ubogemu delavcu, ki išče v boleznih zdravniške pomoči, bila res v utehu in pomoči, ker je naš delavec tudi človek in ima po svojem delu in svojih prispevkih pravico, da se človeško obravnava in da se mu nudijo v primeru bolezni zares tudi vse pridobitve, ki jih zaznamuje razvoj moderne medicine.

Gradnja novega poslopja OUZD v Celju je skupna zahteva našega delavstva in našega gospodarstva, ki se ne more več zadovoljiti z večnimi konferencami in anketami, ker je teh bilo že dovolj. Celje ima pravico, da to odločno zahteva.

Ali je nova Celjska kočja potrebna?

Celje, 13. novembra.

Ze druga zima nastopa, ko mora nova stavba Celjske kočje prezimiti v surovem stanju.

Nova stavba Celjske kočje je bila zamišljena kot središče tujskega in turistovskega prometa, ki se v Celju vsako leto mogočnejše in lepše razvija. Stara stavba v nobenem oziru ne odgovarja; saj ima le majhno skromno obednico, 2 h koči prislonjeni stekleni verandi in 2 sobi s 7 posteljami. Ti prostori so zadostovali majhnemu prometu prvih povojnih let.

Da bo javnost obveščena o zgodovini Celjske kočje, je treba njeno zgodovino pojasniti. Pred in med vojno je sedanja Celjska kočja služila lovskim namenom. Imeli so jo v zakupu razni meščani, ki so kočjo uredili in obiskovali v času lova po loviščih v mestnih gozdovih. Po prevratu je prevzel kočjo celjski odsek Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva in je od prejšnjega zakupnika dr. Goliča kupil tudi vso opremo kočje. S tem se je slovensko planinstvo tudi v neposredni celjski okolici trdno zasedlo in je imelo v koči središče številnih potov in stez, ki jih je zgradilo in opremilo s kašipotnimi napravami. Po teh potih se je razmahnilo življenje v dotodaj neznanosti. Tu se je razvijala pred vsem mlajša gene-

racija, iz katere raste leto za letom številnejši kader navdušenih planincev in smučarjev. S tem v zvezi so vedno številnejše prihajali v naše prelepe gozdove tudi starejši Celjani, ki so mestni gozd poznali po večini le po imenu. Na ta način so bili z domačo propagando najlepši naši predeli razkriti. Kmalu se je sloves krasot naše okolice vsled propagande razširil tudi v tujino. Tujci, letoviščarji, turisti in smučarji so prihajali v vedno večjem številu.

Danes uživa ime Celjske kočje in krajevna krasota njene okolice že dober sloves v vseh krajih naše ožje in širše domovine in tudi tujine. Cesto je obiskovalcev iz drugih krajev več, kakor domačih. Povpraševanje je posebno v letnem času po sobah, ker hočejo letoviščarji daljšo dobo prebiti v okolici mogočnih gozdov in v zdravem gorskem zraku.

Uprava mesta je v hvalevredni dalekovidnosti uslišala vlogo Slov. plan. društva, ki je opozarjalo na nevdružnost razmer. Po temeljitih pripravah in ogledu na licu mesta je bilo izbrano sedanje krasno stavbišče, od koder se odpira nepopisno lep razgled na bližnje okolice in na Savinjsko dolino, ki jo krasi v ozadju venec Savinjskih Alp. Razgled, ki mora vsakega človeka navdati s ponosom, da stoji tu no-

va postojanka, ki naj služi razmahu tujskega prometa. Nova kočja je zamišljena v večjem obsegu: razen velikih prostorov za obednico ima svetlo, prostrano kuhinjo, v 15 sobah in 2 ločenih prostorih pa za skupna ležišča okrog 60 postelj. V koči so zamišljene tudi vse ostale sodobne vrline: ledenica, vodovod, centralna kurjava in električna razsvetljava, ki bi se dobila po transformatorju iz bližnjega električnega daljnovođa.

Skratka, zamišljena je bila postojanka v lepem, domačem, slovenskem slogu, ki bi nudila obiskovalcu prijetno zavetišče. Vsak večji obisk, vsaka večja prireditve kaže, da stara kočja časa in napredku turizma in smučarstva ni več dorastla.

Celje kot geografično središče Slovenije, kot izhodišče v številne letovišarske kraje in zdravilišča, je ne le pripraven, temveč tudi priljubljen kraj za prirejanje smučarskih tekem večjega obsega. V preteklih letih, ko so se take tekme vršile, se je jasno pokazalo, da stara kočja ne odgovarja. Niti najožji prireditveni odbor s sodniki ni mogel v koči prenočevati, za prehrano stoterih gostov je bilo potrebno postaviti šotore in srečen je bil, komur ni bilo treba hrane použiti stoje. Številnih tekmovalcev in odličnih gostov ni bilo mogoče nikamor namestiti. Marsikatera pikra opazka je padla takrat na račun stare Celjske kočje.

Tujski promet in turizem se naglo razširjata. Od tujskega prometa ima naše mesto ogromne koristi. Statistika prenočnih tujcev in turistov v Celju kaže mesečno okrog 1500, letno torej okrog 18.000 prenočnin. Število stalnih letoviščarjev v Celju in okolici letno močno narašča. Število dnevnih izletnikov, ki prihajajo in odhajajo v letovišča in zdravilišča preko Celja in se tu ustavljajo, znaša letno mnogo tisoč. Vsi ti prinašajo v naše mesto denar. Vprašajte naše trgovce,

naše obrtnike, naše hotele, gostilne, kavarne, koliko jim tujski promet letno donaja. Poglejte letni promet naših mestnih avtobusnih prog in se prepričajte o lepih dohodkih občine iz tujskega prometa na teh progah. Seštejte dohodke na davščinah in trošarinah, ki jih tujski promet občini daje.

Naše mesto in naša ožja domovina Slovenija postaja bolj in bolj središče tujskega prometa v naši državi. Poudarjamo, da postajajo dohodki iz tujskega prometa vedno važnejša in vedno večja postavka naših dohodkov. Kot obmejna pokrajina je naša dolžnost, da krasote naših krajev ne le razkrijemo, temveč, da storimo tudi, kar moremo za udobnost letoviščarjev in tujcev, ki nas radi obiskujejo. Gorje nam, če te dolžnosti zanemarimo: tok tujcev in letoviščarjev se nas bo ognil in bo šel v kraje, kjer uvidnost in dalekovidnost ustvarjata pogoje, ki jih tujski promet danes zahteva.

Okolica Celja nujno potrebuje središče, ki bo privabljal leto za letom večje število letoviščarjev, turistov in smučarjev v naše kraje, ki bodo pri nas trošili denar in na ta način oživljali naše gospodarstvo. Celje pa tudi potrebuje kraj, kamor bodo njega prebivalci vedno rajši hiteli in kjer bodo preživljali svoje proste ure v zdravi naravi in gorskem ozračju.

S teh vidikov je nova Celjska kočja nujno potrebna.

Mestna občina celjska naj započeto delo čimprej dogotovi in izroči novo stavbo Celjske kočje v upravo Savinjski podružnici Slovenskega planinskega društva v Celju, ki je to najlepšo postojanko celjske okolice svoj čas prva javnosti razkrila in ki je kot organizacija, ki dela neumorno za razmah tujskega prometa, od katerega ima gospodarstvo prebivalstva Celja leto za letom večje dohodke, pač prvenstveno za to poklicana.

Vedno večje težave s kmečko zaščito

Pod tem naslovom je objavil »Trgovski list« sledeč aktualni članek:

Kmetska zaščita in vse, kar je z njo v zvezi, je v resnici prava torta za birokrate. Če bi bilo plačevanje dolgov le količkaj odvisno od obilice v ta namen izdanih zakonskih predpisov, bi morali biti pri nas že davno vsi kmetški dolgovci plačani. Toliko predpisov je bilo izdanih že samo zaradi kmetške zaščite. Sedaj imamo poleg kmetške zaščite še likvidacijo kmetskih dolgov. Ze se je tudi začela v zvezi z njo povodenj novih predpisov. Vrh vsega pa so ti predpisi še tako pozno izšli, da se v Sloveniji nihče ne more prav informirati, kako je z likvidacijo kmetskih dolgov, ker je glavni pravilnik komaj izšel, 5 pravilnikov pa ni bilo objavljenih niti še v »Službenih novinah«. Pričakovati pa moramo še celo vrsto uradnih tolmačenj in razpisov, ker celo denarni zavodi izjavljajo, da je polno nejasnosti, glede katerih nihče ne ve, kako se naj ravna. Kako se naj znajde v tej preobilici predpisov priprost kmetški človek, zaradi katerega je vendar izdana vsa uredba, pa je uganka, ki je ne reši noben birokrat! Naj se vendar že začno enkrat izdajati predpisi tako, da jih bodo veselji ljudje, katerim so namenjeni, ne pa le birokrati, ki z njimi mučijo ves svet.

Pa še druga težava je z izvrševanjem uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov. 15. novembra je treba plačati, že prvi obrok, ki znaša okoli 10 odstotkov dolga. Če je torej kmet dolžan 8000 do 9000 Din, kolikor znašajo pri nas povprečno vsi, potem mora sedaj takoj plačati 800 do 900 Din. Mnogi kmetovalci pa tega denarja nimajo in zlasti v najbolj revnih pokrajinah, kakor je n. pr. Suha Krajina.

Na to pa menda gospodje v Beogradu niso mislili, ker so imeli pred seboj le razmere v Srbiji in Vojvodini, kjer je bila letos izredno bogata letina, da imajo kmetovalci zadosti denarja. — V Sloveniji, ki je že itak pasivna, pa je bila nasprotno letos zelo slaba letina, poleg tega pa je še odpadel ves zaslužek z lesom. Izguba je bila torej dvakrat bolj občutna. A na to oni v Beogradu ne mislijo, ker se pač na razmere v drugih pokrajinah ne ozirajo.

Zaradi kmetov iz Vojvodine in Srbije je prišlo do nesrečne zaščite, ki je tudi eden glavnih vzrokov, da slovenski denarni zavodi ne poslujejo več normalno. Z njimi bi si mogel slovenski kmet sam pomagati iz krize, tako pa mu je še ta samopomoč ubita. Prave pomoči pa ni od nikjer. Ni čuda, če ljudje izgublajo pogum.

Zahteve naših invalidov

Celje, 13. novembra.

Skoraj vsak dan poročajo časopisi o svetovnem oboroževanju, ki se mrzlično stopnjuje. Kaj bo posledica? Vojna? Dolžnost vsake države je, da se za vsak primer pripravi. Ena naj-

važnejših priprav pa je navdušenje državljanov za domovino.

Invalidski zakon iz l. 1929, ki je reduciral nad 100.000 invalidov, pač ne bo mnogo pripomogel k navdušenju.

Zato je v državnem interesu, da se ta invalidski zakon čimprej popravi.

V zadnji številki »Ratnega invalida« napoveduje naš osrednji odbor nov invalidski zakon. Čas je že, da pridemo po 17 letih raznih provizorijev in zakonov do končnega zakona, ki bi zadovoljil vse vojne žrtve. Da pa to dosežemo, je dolžnost vsakega tovariša, zlasti pa nas intelektualcev, ki nam bodi življenjski cilj pomoč našim tovarišem, da nudimo našemu eksekutivnemu organu — osrednjemu odboru — vse, kar potrebuje za dosego novega invalidskega zakona. Naše zahteve morajo biti utemeljene s pravnega, socialnega in človečanskega vidika, da se preprečijo in odpravijo krivice. Najpotrebnejše je, da zahtevamo takšno stilizacijo novega invalidskega zakona, da se onemogočijo napačna tolmačenja, tako da bo juristom dana možnost pravnega tolmačenja zakona.

Za najnujnejšo smatram zahtevo, da se popravi točka 8. § 42. invalidskega zakona iz l. 1929., ki se v sedanjih stilizacijah glasi:

»Če se kaznujejo z zaporom, daljšim od enega leta in ima kazen za posledico izgubo čina odnosno zvanja, ali na kazen zapora enega leta ali tudi manjšo od enega leta, toda zaradi dejanj, storjenih iz koristoljublja.«

Če primerjamo dosedanje invalidske zakone z zakonom iz l. 1929., vidimo tendenco zakonodajalca, da odvzame invalidsko podporo onim osebam, ki zagrešijo hudodelstvo ali zločin, ki je v zvezi z izgubo državljskih pravic. Mi invalidi se brezpogojno strinjamo s tem načelom, kajti v naših vrstah morajo biti samo častni ljudje, ker ne moremo zahtevati, da bi država podpirala nečastne ljudi, in ker mora biti ponos vsakega državljskoga, ki je storil napram državi svojo dolžnost, da je za njo žrtvoval svoje zdrave ude, svoje zdravje.

Invalidski zakon iz l. 1929. je prevzel iz zakona iz l. 1925. vse pogoje, ki imajo za posledico izgubo in ustavitve invalidnine. Prezrl pa je člen 57. zakona iz l. 1925., ki se glasi:

»Invalid, s sodbo rednega sodišča obsojen na kazen, ki ima za posledico izgubo državljskih pravic po sodni sodbi ali po zakonu, izgubi invalidnino samo za čas, dokler prestaja kazen. Oseba, ki se obsodi s sodbo rednega sodišča na izgubo državljske časti, kakor tudi oseba, ki se obsodi zaradi žalitve vladarja in njegovega doma, izgubi vse invalidske pravice. Njegovi nedolžni rodbini pripada invalidnina, ki bi jo imela, ko bi bil dotični umrl.«

Neobhodno potrebno je, da se ta člen, kolikor ni vsebovan v drugih točkah § 42. invalidskega zakona iz l. 1929., zopet vzakoni, kajti četudi je strog, je vendarle pravičen in v ponos vsakega poštenega invalida.

Invalidski zakon iz l. 1929. je v točki 8. § 42. ustvaril novum, ki ga prejšnji zakoni niso vsebovali, to je pasus: »Če se kaznujejo z zaporom enega leta ali pa tudi manj od enega leta, toda zaradi dejanj, storjenih iz koristoljublja.«

Ze iz stilizacije se vidi, da je zakonodajalec nameraval koristoljubje posebno kaznovati in sicer, če je bil hujši prestop, ki bi se kaznoval z več meseci zapora. Juristi pri invalidskih sodiščih pa tega niso tako tolmačili, marveč so obsodili na izgubo invalidnine vsakega invalida, pa če je dobil tudi samo 24 ur zapora ali pa celo 10 Din denarne kazni. To pa je gotovo proti intencijam zakonodajalca.

Ta novum je povzročil ubogim vojnim žrtvam največ gorja, kajti mnoge so bile prisiljene, če so hotele ohraniti sebi in otrokom življenje, da so si kaj prilastile, kakor na primer:

Uboga vojna vdova po vojni ni imela drugega kakor kopico lačnih otrok. Na njivi je videla obilo poljskih pridelkov, pa je izkopala košarico krompirja, da je nasitila lačno deco. Bila je naznanjena in obsojena za ta prestop, na nekaj dni zapora, a kaznovalo jo je nato še invalidsko sodišče z izgubo invalidske podpore zase in za uboge, lačne otročiče.

Ali je tak postopek človeški, ali je pravno utemeljen?

Sodbo o človečnosti prepustimo

javnosti, pač pa si hočemo ogledati pravno stališče.

Prej navedeni novum je v nesoglasju s členom 8. ustave, s § 5. občega državljskega zakonika in s § 1. kazenskega zakonika iz leta 1929., v kolikor se nanaša na kazni, izrečene pred 4. julijem 1929, ker ustava in navedena paragrafa določajo, da se sme člen ali § 42. invalidskega zakona iz l. 1929. uporabljati edinole za dejanja, izvršena po 4. juliju 1929, ko je stopil invalidski zakon v veljavo. Pač pa velja za dejanja, izvršena po tem datumu.

Naša zahteva je torej, da se v točki 8. § 42. invalidskega zakona iz l. 1929. črta pasus: »Ali manj od enega leta.« Tako ostane za dejanja, storjena iz koristoljublja, še vedno dovolj stroga kazen enega leta zapora.

Makso Kovač, kapetan I. r. v p.

Rojaki!

Na jesen, v oni letni dobi, ki je tako usodna v našem narodnem življenju od prevrata preko koroškega plebiscita in Rapalla, nastopa zopet čas, ki ga naši zvesti prijatelji uporabijo za izpopolnitev naše narodne obrambe. Z nastopajočo zimo so njene naloge še posebno nujne, važne in neodložljive.

V premnogih ogroženih okoliših utripa le še polagoma zavest celokupnosti, pojemajo v neprestani, neenaki in okrutni borbi žive narodne sile: naše narodno ozemlje se krči in kruši.

Naloge naše narodne obrambe rastejo in se raztezajo vse globlje in širše. Pomoč je nujna!

Saj nam že primer na Kočevskem prikazuje težke in žalostne prilike našega graničarja. Tu se še vedno in premnogokrat celo naš kmet že v drugi generaciji odtuji lastnemu rodu, dočim je pri mešanih zakonih redoma že spočetka odločen in očit tuj vpliv.

Naš živelj se čuti osamel bodisi v kulturnem, društvenem, družabnem ali gospodarskem pogledu, primanjkuje mu prečestokrat najpriprostejših pogojev za zdravo udejstvovanje; pridruži se največkrat še gospodarska podrejenost. Potrebuje knjig in čtiva, potrebuje pomoči in potrebuje in mora dobiti tudi zavest povezanosti in solidarnosti z vso našo narodno celoto.

Zato nujno prosimo vse naše podružnice in zveste prijatelje, posebno še naše žensstvo, da svoje požrtvovalno delo nadaljujejo in razširijo, vsakega pa, da ne odreče članstva in (čeprav najmanjše) podpore naši narodni obrambi sploh in tudi zbirki »Kočevski dinar«.

Vodstvo

»Družbe sv. Cirila in Metoda«
v Ljubljani.

GODBENO DRUŠTVO POŠTNIH NAMEŠČENCEV V CELJU

bo imelo v soboto

14. t.m. zvečer svojo

I.

VELIKO PRIREDITEV

Zanimanje je veliko. Kdor pomotoma ni prejel vabila, naj se zgleda pri pisemski pošti v Celju

Politični pregled

p Dr. Maček v avdijenci. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel v nedeljo na gradu Brdo pri Kranju voditelja združene opozicije dr. Vladka Mačka v daljši avdijenci in ga pridržal na kosilu. Dr. Maček ni dal novinarjem nikakih izjav o svoji avdijenci. Nj. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta se odpeljala v London.

p Prepovedana knjiga Frana Erjavca. Pod tem naslovom prinaša »Delavska politika« z dne 11. t. m. sledečo zanimivo notico: V tej kočljivi zadevi skuša »Slovenec« preobratiti resnico in trdi, da so bile Erjavčeve knjige konfiscirane že leta 1920. To ni res. Celó v času odkrite diktature so se Erjavčeve brošure smele svobodno izposojati in razširjati. Ne vemo, zakaj hoče »Slovenec« v tej stvari prikrivati resnico. Pribijemo, da Erjavčeve knjige niso bile zaplenjene leta 1920., ko je bil Erjavac še ideolog kmetsko-delavske zveze in stare pravde, ampak šele

TIVAR Obleke

prejšnji mesec, ko je bil že prosvetni referent.

Domače vesti

d Križarska vojna otrok zoper slabe knjige ter nedostojne in pohujšljive filme se je začela v Ameriki in šteje, kakor poroča naš »Slovenski gospodar«, že 60.000 članov - mladeničev od 10 do 18. leta. »Slov. gospodar« umestno še dostavlja, da bi tudi naše krščanske organizacije otrok in mladine lahko več storile v borbi zoper slabe knjige in grde filme ter gledališke predstave. Za Marijine kongregacije, ki jih po srednjih šolah vodijo katehetje, bo taka križarska vojna program verskega in etičnega delovanja samo še poglobila.

d Gospodinska šola v Svečini ob avstrijski meji bo dobila električno razsvetlavo od mariborskega mestnega električnega podjetja. Materialni stroški za električni vod iz Kamnice do gradu v Svečini so proračunani na 232.000 Din, ki jih bo nosila banska uprava. Ta gospodinska šola, ki se s tolikimi stroški in zaprekami na novo ustanavlja v stari graščini v Svečini, je bila poprej že več let v Št. Juriju ob juž. žel. in je delovala uspešno in vzorno. Šola v Svečini bodo vodile šolske sestre.

d Višja gospodinska šola v Prokuplju. Pri banki upravi moravske banovine bo konec novembra ofertalna licitacija za oddajo gradbenih del za zgradbo višje državne gospodinske šole v Prokuplju. — Mi Slovenci pa smo letos ukinili gospodinsko šolo v Št. Juriju pri Celju, ki je v kratkih letih svojega obstoja toliko storila za gospodinsko vzgojo naše podeželske ženske mladine. Bila je tudi edina šola te vrste v dravski banovini, ki ni imela redovniškega vodstva. V zvezi s kmetijsko šolo in njenimi vzornimi napravami, ki sta jih vodila strokovnjaka inž. Petkovšek in inž. Koprivšek, je bila ta kmetijska gospodinska šola v Št. Juriju, ki jo je vodila ga. Goričan-Knezova, po svojem ustroju in po legi kraja prva šola te vrste v državi. Njena ukinitvev pomeni nenaдомestljivo izgubo in težak udarec za naše kmečko podeželje. Beograjsko časopisje poroča, da so gradbena dela za novo drž. višjo gospodinsko šolo v Prokuplju proračunana na 750.000 Din. Mi smo pa gospodinsko šolo v

Št. Juriju ukinili, dasi je bila v ta namen zgrajena in urejena, kot nadomestilo pa z ogromnimi investicijami pripravljamo gospodinsko munsko šolo v Svečini ob avstrijski meji.

d Za ureditev Bakovičkega kopaljšča v Arandjelovcu je odobreno posojilo 12 milijonov dinarjev. Banska uprava dunavske banovine se v zadnjem času mnogo trudi, da dvigne in modernizira zdravilišča in kopaljšča v svojem območju. Vsi ti naporji so nam v Sloveniji glasen opomin, da v vsakem pogledu izpopolnimo domača zdravilišča in kopaljšča, sicer bo dotok gostov začel v našo škodo padati.

d Cena pšenici zopet raste. Sredi meseca oktobra je cena pšenici na naših tržiščih začela padati. Ta teden pa se je nenadno začela močno dvigati. Potiska pšenica je porastla od 160 na 165 Din za metrski sto. Verjetno je, da bo cena še porasla z ozirom na pogajanja s Češkoslovaško in Francijo. Kot razlog za dvig cene pšenici se navaja tudi bližajoča se zima, ko se pri nas mora ustaviti rečna plovba. Mnogi izvozniki vsled tega pospešeno nakupujejo veliki množine pšenice in jo odvežajo po Dunavu do Braje. Za naše pasivne, malokmetijske in industrijske kraje, ki morajo za svojo prehrano kupovati koruzo in pšenico ali pa moko iz južnih delov države, pomeni dvig cene pri visokih prevoznih tarifah silno po-

Kino METROPOL Celje prinaša:

Novembra

13. ŽENE ZAPOVEDUJEJO

14. (Weiberregiment)

15. Ta film nam priča, kako so bili moški izgnani iz raja in kakšno veselje je zavladovalo med ženskim svetom, ko so se izobčenci zopet vrnili!

Novembra

17. VALOVI LJUBEZNI

18. (Liebeswellen)

19. Herojska tragedija mladega grofa Brane in njegovega naroda po znameniti noveli Teodora Storma. Borba naroda s silo morja za obstanek. V glavnih vlogih

Marianne Hoppe, Matthias Wiemann in drugi.

Matineje: v petek 13. novembra ob 16. v soboto 14. novembra ob 16. v nedeljo 15. nov. ob 10:30 in 14.

Vedno enake tožbe!

To je strašno z mojim perilom ... Iz pralnega korita k ...

... šivalnemu stroju, od šivalnega stroja zopet v korito!

Kako naj perem svoje perilo temeljito, pa vendar prizanesljivo?

Napačno je varčevati pri milu — na škodo perila. Manj vredna mila škodujejo tkaninam. Samo zares dobro jedrnatilo pere perilo temeljito in prizanesljivo:

SCHICHTOVO MILO JELEN

varuje perilo

ZA NAMAKANJE ŽENSKA HVALA

draženje življenja, ki ga bomo v Sloveniji ob sedanjih velikih brezposelnosti zelo težko občutili.

d r Dr. Vinko Železnikar. V Slovenigradcu je nenadoma umrl upravnik bolnice g. dr. Vinko Železnikar, daleč naokrog znan in sloveč zdravnik, kristalno čist značaj in moč je klenke volje in dela. Z njegovo prerano smrtjo utrpel nacionalno in sokolsko življenje najtežjo izgubo, ki jo bo težko nadomestiti. Bil je duša in pravi oče sokolske družine. Ponosna zgradba Sokolskega doma, ki je bila letos posvečena spominu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je del njegovih prizadevanj, mogel je še z zadoščenjem gledati na to svoje veliko življenjsko delo, storjeno v letih, ko se je svet že začel odvracati od idealov. Dr. Železnikar pa je umel zbrati četo neumornih delavcev, ki so svoji nacionalni zavesti postavili ponosen spomenik in postavili dom prave narodne vzgoje mladini, ki bo delo nadaljevala. Ne samo Slovenjgradec, vsa dolina do Dravograda pa do Velenja ga je počastila na zadnji poti. Številna odposlanstva iz Maribora, Celja, Ptuj, Koprivke, Dravske doline in raznih krajev Slovenije so prihitala, da se poklonijo spominu moža, ki je stal sredi borb in dela v življenju kot hrast, ki ne klone. Dr. Železnikarju, možu značaju, dobrotniku trpečnih, nacionalnemu idealistu in neustrašenemu borcu za resnico in poštenje, časten spomin, žalujoči rodbini naše sožalje. Bratje in sestre iz njegovih vrst v Slovenigradcu: nadaljujte delo njegovo in verujte v končno zmago!

d Opozorilo kmečkim dolžnikom denarnih zavodov. Po določbah uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov z dne 26. septembra 1936 mora vsak kmečki dolžnik, ki se hoče poslužiti ugodnosti iz te uredbe, zahtevati od občinske uprave, da mu izstavi na predpisanem novem obrazcu potrdilo o tem, da je kmet. To potrdilo mora predložiti svojemu upnikudennemu zavodu (hranilnici, posojilnici, banki in pod.) najpozneje v 1 mesecu, da bodo mogli denarni zavodi njegov dolg obračunati po določbah uredbe in ga pravočasno prenesti na Privilegirano agrarno banko. Opozarjamo na to prizadete dolžnike, ker jim utegne ev. nastati škoda, ako se ne bodo pobrigali za potrdila. Pravilnik za izvršitev uredbe določa, da morajo kmečki dolžniki na poziv upniških denarnih zavodov, odposlan najpozneje do 20. novembra 1936, plačati takoj neposredno Agrarni banki prvi obrok (anuiteto). Poziv naj vsebuje tudi pripombo, da ima Agrarna banka pravico zahtevati v primeru neplačila takoj plačilo celotnega dolga po redni sodni poti. Prvi obrok znaša 10.60 Din od vsakih 100 Din dolga, kakor bo ugotovljen na podlagi členov 28., 29. in 30. uredbe. Opozarjamo tudi na to, da smo zahtevali od Agrarne banke potrebnega pojasnila o raznih nejasnih določbah uredbe in pravilnika ter potrebna sredstva in tiskovine za razpošiljanje pozivov in obračunov. — Ljubljana, 7. novembra 1936. — Zadržana zveza. Zveza jugoslovanskih hranilnic. Zveza slovenskih zadrug.

d Bolniško zavarovanje postrežnic. OUZD razglasa: Zavarovanje postrežnic posvečajo delodajalci malo pozornosti. Zato nastajajo ob obolenju prizadetih spori o zavarovalni obveznosti, težave pri plačilu predpisanih prispevkov; opustitev prijavi ima neprijetne posledice zlasti za gospodinje. Postrežnice so zavezane zavarovanju, če zaslužijo bodisi v naravi ali v denarju skupno več kot 200 Din na mesec. Zaslužek do 200 Din na mesec ne ustvarja pri postrežnicah zavarovalne obveznosti. Vendar pa zavarovalna obveznost nastane tudi, če znaša zaslužek nad 200 Din na mesec pri vseh delodajalcih skupno,

pri katerih opravljajo dela postrežnice. Starost, trajanje zaposlitve ali zakonsko razmerje ne vpliva na zavarovalno obveznost. V dvomljivih slučajih naj se gospodinje obrnejo za pojasnila na urad.

d Koledar Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je pravkar izšel z izredno pestro in poučno narodno obrambno vsebino. Naša obrambna družba je s tem svojim delom poklonila slovenskim rodbinam dragocen dar, za kar ji gre vse priznanje.

d Razstava Male antante na velesejmu v Pragi. Trgovinski muzej ministrstva trgovine in industrije v Beogradu obvešča, da bo na pomladanskem velesejmu v Pragi meseca marca 1937 prirejena skupna razstava držav Male antante. Razstava, ki bo predstavljala prvo skupno gospodarsko manifestacijo treh prijateljskih držav, bo prirejena v večjem stilu. Zato opozarjamo na to prireditve vse naše producente in izvoznike. Podrobnejše informacije glede udeležbe, prevoza vzorcev in dr. daje interesentom neposredno: Trgovinski muzej ministrstva trgovine in industrije v Beogradu, Miloša Vel. 29.

d Spominska grobnica herojem srbske vojske. Na Zejtuniku pri Solunu je bila na dan osemnajste obletnice vojnega premirja posvečena spominska grobnica, v kateri počivajo kosti 7880 padlih junakov, ki so dali življenje za svobodo svoje domovine. Gniljive svečanosti so se udeležila odposlanstva in ogromno naroda iz Jugoslavije in Grčije. Slava spominu velikih herojev!

d Blasnikova Velika Pratika za leto 1937. je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celotni izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnika nasl. v Ljubljani Breg 10—12 in v trgovinah. Poleg Velike Pratique je izšla tudi Mala pratika za l. 1937., ki velja samo 2 Din 50 par. Ta je razširjena zlasti na Štajerskem, kjer se je doslej neupravičeno šopiril nemški »Bauernkalender« iz Gradca.

Dunajska vremenska napoved za soboto 14. t. m.: Milo vreme, precej oblačno, od časa do časa dež.

Celje in okolica

c Malo odgovora in pojasnila. V »Slovincu« z dne 8. t. m. je izšlo obširno poročilo o celjskem avtobusnem podjetju, ki je polno hvale za sedanjo upravo in graje na prejšnjo upravo. Času primerno iznaša poročilo naravno tudi politične napade na JNS ter politične in osebne izpade na mojo osebo. Ker sem bil član uprave imenovanega podjetja v času, ko mu je predsedoval g. dr. Ogrizek, in tudi pozneje, ko mu je predsedoval g. lekarnar Posavec, moram dati na izpade, v kolikor je to danes dopustno, nekaj odgovora in pojasnila, sicer se mi bo lepega dne še očitalo, da ima moja trgovina specialne koristi od avtobusnega podjetja, ker mi povečuje dotok odjemalcev in ker nameščenci tega podjetja kupujejo svoje potrebščine pri meni. Sam pri sebi sem bil mnenja, da sem od ustanovitve mestnega avtobusnega podjetja do dneva, ko se me razrešili te časti, za to mestno gospodarsko podjetje izvršil v Ljubljani in v Beogradu toliko potov in intervencij, da sem kot celjski meščan bil vreden vsaj one običajne trgovske prakse, da mi podjetje, ki mu nisem nikdar delal škode, predloži in pošlje račune, ako se kaj dolgujem za kake vožnje, ki sem jih kedaj naročil, ali pa so sicer bile naročene meni za moje politično nasto-

panje. Moja trgovina mi sicer ne donša bogastva, vendar pa imam to lepo navado že vse življenje, da svoje obveznosti plačujem brez opominov v »Slovincu«. Ob svojem času in na drugem mestu bom še jasnejši. — **Prekoršek Ivan**, narodni poslanec v Celju.

c Si duo faciunt idem, non est idem. Ni isto, ako dva storita isto. Tako se glasi že star latinski izrek, ki se ga moramo v zadnjih časih večkrat spomniti ob resnih pa tudi ob veselih priložnostih. Vnema gotovih ljudi za gostovanje ljubljanskega gledališča v Celju je postala vse hvale vredna, kar izpričuje tudi rekorden obisk predstav, odkar jih vodi v imenu celjske mestne občine gospod katehet Lukman. Staršem, katerih otroci posejajo celjske šole, tudi ni treba več živeti v neprestanem strahu in skrbeh, ali ne bodo njihovi najdražji morda zašli k pohujšljivim in za katoliški čut neprimernim in žaljivim predstavam. Ta skrb je srečno odpadla. Pa tudi glede posejanja kinopredstav je nastopilo v Celju svobodnejše gledanje in pomirjenje vesti, odkar smo dobili nov kino v palači Ljudske posojilnice, ki je po vidnem znamenju sv. križa posvečena krščanski dobroti in pravi katoliški prosveti, ki je daleč proč od pohujšanja in pregreh tega sveta. Drevi bomo v Celju imeli spet »Veselo božjo pot«, ki je lanskim gledališkim abonantom še v spominu. Namenjena je novim in starim, zlasti pa še ljubiteljem gledališča s podeželja, kjer so v nekem sosednjem kraju proti uprizoritvi »Veselo božje poti« prav odločno zagrmeli in vernike posvarili pred grozečim ljudskim pohujšanjem, ki ga »Vesela božja pot« prinaša med vernike. Beležimo torej lahko v vsakem pogledu zadovoljiv napredek, ki odgovarja tudi Velikemu Celju, ki tako stopa na nova, modernejša pota in se otresa starokopitne konservativnosti.

c Kmečko zvezo so ustanovili v Celju preteklo nedeljo v Domu, ki se sedaj imenuje zopet Orlovski dom, dasi še napisa ni času primerno preuredil. Za tajnika te nove kmečko-stanovske organizacije je bil izvoljen g. mestni kaplan Franc Babšek.

c Od zmage do zmage. »Slov. gospodar«, list ljudstvu v pouk in zabavo, poroča pod gornjim naslovom na uvodnem mestu, da pomeni 25. oktober sijajen uspeh fronte slovenskega ljudstva in zmago »stare slovenske stranke po najsvobodnejši odločitvi, ko je vsak volilec glasoval svobodno po svojem prepričanju«. »Nikomur ni bilo predpisano, kako naj glasuje, nikdo ni bil siljen, da gre volit, nikdo ni bil odklonjen, nikomur se ni žugalo in pretilo z gospodarsko škodo, z izgubo službe, z odpustom z dela, ako bi ne glasoval za stranko, ki podpira sedanjo vlado.« List pravi nadalje, da je razlika med sedanjimi občinskimi volitvami in onimi leta 1933. takšna kakor dan in noč. — Ta odločna, jasna in gotova nad vsak dvom resnična izjava katoliškega časopisa, ki ga vodijo duhovniške posvečene roke, bo postavila v pravo luč vse gorostasne laži in izgovaranja, ki tako rada prihajajo med ljudi po vsakih volitvah.

c Draždanski godalni kvartet, ki ga tvorijo gg. Gustav Fritsche (I. violina), Fric Schneider (II. violina), Gottfried Hofmann-Stirl (viola) in Georg Ulrich v. Bülow (čelo), je koncertiral v sredo zvečer v polni veliki dvorani Narodnega doma. Ta kvartet je popolna umetniška enota. Tvorijo ga štirje umetniki, ki se z globoko koncepcijo in mojstrsko tehniko zlivajo v eno samo, v vsakem pogledu dognano, veliko ustvarjanje. Gostje so nam nudili večer bogatega umetniškega doživ-

ljanja, ki bo ostal gotovo vsem številnim poslušalcem v najlepšem spominu. Najprej so izvajali kvartet slovenskega skladatelja L. M. Skerjanca, vseskozi modernno, zelo komplicirano, učinkovito glasbeno delo, ki je lahko Slovincem v ponos. Izvajanje te umetnine je v polni luči pokazalo visoko kvaliteto draždanskega kvarteta. Najbolje pa je gostom »ležal« veliki Beethoven. Z njegovim znamenitim kvartetom op. 127, ki ga je napisal Beethoven na višku svojega ustvarjanja, so prikazali tega velikana v vsej njegovi grandioznosti. Vsak stavek je bil izžrpan do podrobnosti in podan z uprav sugestivno neposrednostjo. Beethoven je zares treba znati igrati! Sledil je Smetanov godalni kvartet v e-molu, eno najboljših del nesmrtnega češkega mojstra, ki v tem delu slika s sijajno izvedenimi motivi in silnim občutjem srečo in tragiko svojega življenja. Tudi tu je pokazal draždanski kvartet briljantno tehniko, globino in občutje ter poslušalce uprav fasciniral. Burni aplavzi so se ob zaključku tako stopnjevali, da so gostje dodali še varijacije iz Beethovnega godalnega kvarteta op. 18. št. 5. Te varijacije razodevajo, koliko humorja je imel veliki Beethoven, dokler je bil zdrav. Celje je doživelo nepozaben večer čiste, polne umetnosti. — R. P.

c Iz gimnazijske službe. V 4. skupino 1. stopnje je napredoval g. dr. Pavel Strmšek, profesor na drž. realni gimnaziji v Celju.

c Diplomiral je na pravni fakulteti beogradske univerze absolvirani pravnik g. Tugomer Prekoršek iz Celja. Iskreno čestitamo!

c V mestnem gledališču v Celju gostuje drevi ob osmih ljubljanska drama s Hamikovo-Roseggerjevo veseloigro »Vesela božja pot«. Predstava je za abonana. To igro smo videli v isti zasedbi že v lanskem sezoni na celjskem odru, istotako v abonmaju.

c O pomlajevanju, načinu in uspehih, bo predaval univ. prof. dr. Boris Zarnik iz Zagreba v ponedeljek 16. t. m. ob 20. v predavalnici Ljudskega vseučilišča v risalnici meščanske šole. Predavatelj je Celjanom že dobro znan, saj so bila njegova predavanja pri nas vedno izredno dobro obiskana. Zato ne dvomimo, da bo občinstvo tudi to pot napolnilo predavalnico.

c O socialni zakonodaji v Jugoslaviji je predaval v ponedeljek na Ljudskem vseučilišču odvetnik g. dr. Avgust Reisman iz Maribora. Predavanja, ki je bilo zelo zanimivo in poučno, se je udeležilo zlasti mnogo delavstva, tako da je bila predavalnica nabit polna. Dejstvo, da se je začelo tudi delavstvo živahno zanimati za predavanja na Ljudskem vseučilišču, je zelo razveseljivo.

c Na koncertu dne 1. decembra bo odpelo Celjsko pevsko društvo vrsto novjših skladb skladateljev Adamiča, Dolinarja, Jereba, Jobsta, Lajovca, Mirka, Rožanca, Savina in Vodopivca. Vse pesmi bodo v Celju prvič izvajane, nekatere izmed njih pa bodo doživele na tem koncertu krstno izvedbo. — Te dni bodo prodajale dame vstopnice za koncert. Cenjeno občinstvo prosimo, da bi jih ne odklanjalo.

c Osebna vest. Na deško meščansko šolo v Celju je premeščen po prošnji g. strokovni učitelj Franjo Vajd, ki je služboval na meščanski šoli v Št. Lenartu v Slov. goricah. Dipl. filozof g. Oskar Redi, absolvent celjske gimnazije, je imenovan za suplenta na drž. realni gimnaziji v Trebinju.

c Poroka. V nedeljo 8. t. m. sta se poročila v starokatoliški kapeli v Mariboru g. Mirko Maček, bančni uradnik

